

20,20

۱۔ پٹھ درج شعری ٹکریاں وچوں دودی حوالہ متن نال تشریح کرو۔

(الف) ایس عجائب باغے اندر آدم دا رُکھ لایا
معرفت دا میوہ دے کے واہ پھل دار بنایا
واہ وا خالق سر جہارا مکاں جن انساناں
اربع عناصر تھیں جس کیتا گوناگوں حیواناں

(ب) نہ تھی غرہ جو بن تے، تیرا باغ حسن دا کھڑیا!
رُخ انور دے گلشن دے وچ گل نرگس دا تڑیا
سُک گئے باغ حسن دے کیتی گل کرما کے جھڑیا
حاجی محمد مان حسن دا کسے دا توڑ نہ چڑھیا

(ج) میں دل وچ اوہنوں لبھناں واں
اوہ دُور آسمانوں نکل گیا!
خواباں تک نہ، ایہناں بدلے
یوسف کنعانوں نکل گیا

(د) جے جاناں مر جائے گھم نہ آئے
جھوٹی دُنیا لگ نہ آپ دُنجائے
فریدا ہتھ سوہن انباریاں پیچھے کلک ہزار
جاں سر آوی آپنے تاں کو میت نہ یار

۲۔ ”سفر دی رات“ یاں ”بیش جیون دی“ اُتے تنقیدی نوٹ لکھو۔

15

۳۔ رشید انوار یاں میاں ہدایت اللہ یاں غلام رسول عالم پوری دی حیاتی فکر تے فن اُتے نوٹ لکھو۔

10

۴۔ پٹھ درج دو جزاں وچوں اک اک اُتے نوٹ لکھو۔

7 1/2

(i) ادب کس نوں کہندے نیں؟ (ب) انشائیہ نگاری

7 1/2

(ii) لوری (ب) گدھا

20

۵۔ پٹھ درج پیرے دا پنجابی ترجمہ کرو۔

1980ء کی دہائی میں پاکستان میں تعلیم کو پرائیویٹائز کرنے کا آغاز ہوا جو اب عروج کو چھوٹا نظر آتا ہے۔ مہذب اور ترقی یافتہ حکومتیں تعلیم کو ترجیح اول قرار دے کر یہ فریضہ خود سرانجام دیتی ہیں۔ تعلیم تجارت نہیں بلکہ حکومتوں کا اولین فریضہ ہے۔ نسل نو کو قومی تقاضوں کے مطابق تعلیم یافتہ بنا کر ملک اور قوم کی عزت اور طاقت کا ذریعہ اسی طرح بنایا جاسکتا ہے۔